

Završno izvješće o poglavlju 23 Vladin najjači adut za zadnje metre

Na 68 stranica Vlada dokazuje dužnosnicima u Bruxellesu da je Hrvatska ispunila ili ozbiljno radi na ispunjavanju mjerila za zatvaranje poglavlja Pravosuđe i temeljna prava

Biljana BAŠIĆ

biljana.basic@vjesnik.hr

U iščekivanju vijesti iz Bruxellesa o datumu hrvatskog članstva u Europskoj uniji, ključno za ulazak je zatvaranje poglavlja 23 - Pravosuđe i temeljna prava. Vladin najjači adut je završno izvješće koje je podastrla bruxelleskim dužnosnicima u kojem dokazuje da je Hrvatska ispunila ili ozbiljno radi na ispunjavanju mjerila za zatvaranje tog najtežeg poglavlja.

U tom dokumentu na 68 stranica pobrojano je sve što je učinjeno u sređivanju stanja u pravosuđu i razvoju ljudskih prava. U Vladi su čvrsto uvjereni da bi to trebalo biti dovoljno za zaključenje pregovora, pa da se vrata ulaska u Uniju širom otvore. Neovisnost i nepristranost pravosuđa jedno je od najvažnijih zahtjeva Europske komisije, a to treba osigurati Državno sudbeno vijeće (DSV) koje je prije nekoliko mjeseci izabrano po novoj proceduri, tako da su suci prvi put sami birali svoje predstavnike u nje-mu. DSV je zadužen za izbor sudaca, a zakon kaže da se to mora provesti prema redosljedu prvenstva, što je aktualni saziv tog tijela već učinio u slučaju nekoliko općinskih sudaca. U dogledno vrijeme preostaje izbor 75 sudaca raznih razina, za što ipak treba vremena jer se prijavilo 1200 kandidata. Po modelu za DSV izabrano je i Državnoovjetničko vijeće (DOV), koje bira zamjenike državnih odvjetnika.

Za imenovanje pravosudnih dužnosnika važna je i Državna škola za pravosudne dužnosnike koja je prije nekoliko mjeseci počela s radom, a od 2013. svaki sudac koji se prvi put imenuje u općinski, prekršajni upravni, ili trgovački sud, kao i općinski državni odvjetnici, morat će završiti tu školu.

DSV provodi i stegovne postupke, a u ovoj godini pokrenuti su protiv pet sudaca, dvoje su kažnjeni novčanom kaznom, a jedan je dobio ukor. DSV-u suci moraju podastrijeti i imovinske kartice, dok ih državni odvjetnici i njihovi zamjenici moraju predati DOV-u. DSV i DOV sad mogu uspoređivati podatke koje im daju suci i tužitelji, s podacima o prihodima i imovini koje imaju druga državna tijela, primjerice Porezna uprava. Ako su ti podaci neusklađeni, sucu i tužitelju prijete čak otpust s posla.

Sudovima je je jedan od velikih izazova, gdje je nužno postići napredak, rješavanje zaostalih predmeta, posebno onih starijih od tri godine. Ti su slučajevi prioritetni, a najviše ih je na najopterećenijim

općinskim sudovima u Zagrebu i Splitu, te trgovačkim sudovima. Donesen je akcijski plan kako bi se ti stari predmeti razriješili u što kraćem roku, prema kojem je zaposleno više sudaca i administrativnog osoblja na tim najzagušenijim sudovima.

Među neriješenim predmetima najveći su problem građanski spisi, a cilj je da se do kraja 2012. riješe svi oni stariji od 10 godina, a do 2013. stariji od pet godina. Uza sve to, radi reduciranja starih spisa, općinski sudovi moraju obustaviti ovršne postupke do 1000 kuna.

Ovrhe su ubrzane prije svega zbog novih regula, gdje prisilnu naplatu od početka godine provodi Fina. Samo u siječnju putem Fine je kroz ovrhe ubrano 1,5 milijardi kuna. U provođenju ovrha po novim regulama ima još dosta dječjih bolesti, jer su se neke stvari nepotrebno prelomile preko socijalno ugroženih građana kojima je oduzet i novac na koji su imali pravo.

Ovrhe će biti još ubrzanije kad se početkom 2012. uvedu javni ovršitelji koji će, osim iznimno, biti zaduženi za provedbu gotovo svih tih slučajeva.

Rasterećenju sudova trebalo bi pridonijeti i izvansudsko rješavanje sporova na koje se građani, ali i tvrtke vrlo rijetko odlučuju, pa ih na to treba poticati. Mirenje se može provesti

Neovisno i nepristrano pravosuđe jedan je od najvažnijih zahtjeva EK-a: ministar pravosuđa Dražen Bošnjaković

U Vladinom dokumentu izvješćuje se o svemu učinjenom što jamči neovisnost i nepristranost pravosuđa, o rješavanju zaostalih sudskih predmeta, procesuiranju ratnih zločina, provedbi niza antikoruptivnih mjera, zapošljavanju nacionalnih manjina u državnim institucijama i lokalnim tijelima, stambenom zbrinjavanju izbjeglica te nastavku pune suradnje s Haaškim sudom

na svim općinskim, županijskim i trgovačkim sudovima, te na Visokom trgovačkom sudu, kao i u za to specijaliziranih sedam centara.

U izvješću se upućuje i na bazu podataka Državnoga odvjetništva o ratnim zločinima. U njoj su podaci o 490 slučajeva ratnih zločina gdje su počinitelji poznati, od kojih još 179 nije procesuirano. Analizom se došlo do toga da su 80 posto utvrđenih ratnih zločina počinili pripadnici bivše JNA i paravojnih formacija iz tzv. SAO Krajine, u 18 posto počinitelji su pripadnici HV-a ili policije, u jedan posto slučajeva pripadnici postrojbi tzv. autonomne oblasti Zapadna Bosna, a u 1,4 posto slučajeva nije poznato koje su postrojbe počinile zločine. Ističe se i da je Hrvatska osigurala nepristrano procesuiranje ratnih zločina. Još bolji učinak očekuje se nakon osnutka posebnih sudskih odjela za ratne zločine u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

I dokazi koje je prikupio Haaški sud bit će prihvaćeni u postupcima za ratne zločine na hrvatskim sudovima. MUP i DORH usuglasili su prioritetnu listu na kojoj je 127 ratnih zločina čiji počinitelji još nisu otkriveni, i osnovani su timovi za, kako se ističe, lociranje i procesuiranje tih slučajeva.

Tu je i borba protiv korupcije, a ustrojena je posebna nadležnost četiriju najvećih sudova u državi što treba pospješiti procesuiranje kaznenih djela organiziranoga kriminala i korupcije. Jaka antikoruptivna mjera je mogućnost rigoroznog oduzimanja nezakonito stečene imovine u uskočkim slučajevima. Lani je oduzeta ta imovina u vrijednosti 30 milijuna kuna i više od 100.000 eura. Suzbijanju korupcije trebao bi pridonijeti i novi Zakon o financiranju političkih stranaka kojim je uspostavljen jedinstveni okvir za transparentno financiranje političkih stranaka te neovisan sustav nadzora. Najnovijim izmjenama tog zakona prihvaćene su primjedbe Europske komisije, te je pojačana uloga Državnog izbornog povjerenstva koji će cijele godine, a ne samo u vrijeme izbora, nadzirati poslovanje političkih stranaka.

Radi unaprjeđenja prava nacionalnih manjina, zapošljavanje u državnim institucijama i lokalnim tijelima prepoznato je kao jedna od bitnih odrednica. Tako je u 2010. godini udjel nacionalnih manjina u policiji porastao na oko 5,4 posto (sa 4,9 posto u 2008.).

Za mjesec dana ispunit će se i plan stambenog zbrinjavanja izbjeglica u sklopu mjerila za 2009. godinu, prema kojem treba zbrinuti znatno više osoba nego prema mjerilima za 2007. i 2008.

Najvažniji uvjet za zatvaranje poglavlja 23 je suradnja s Haaškim sudom. Hrvatska se obvezala na nastavak pune suradnje s ICTY-em, i ispunjava sve zahtjeve tužiteljstva za pomoć, a takvih je dosad bilo 885. O suradnji će više progovoriti glavni haaški tužitelj Serge Brammertz, koji će 6. lipnja u izvješću Vijeću sigurnosti UN-a iznijeti svoje viđenje tog pitanja.